

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY
ul. Długa 47,
85-034 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 5 listopada 2008 r.

Znak: RBG 61-31/08/MB

DECYZJA RBG-32/2008

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.: Dz.U. z 2007r. Nr 99, poz. 660, Dz.U. z 2007r. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, stosowaną przez **Marka Leszczyńskiego** prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą **Biuro Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie**, polegającą na zamieszczeniu we wzorcach umownych postanowień umownych o następującej treści:

1. „*Biuro ma prawo do potrąceń z wpłat Uczestnika, jeżeli uczestnik nie weźmie udziału w imprezie:*
  - w terminie powyżej 40 dni od daty rozpoczęcia imprezy – 20% ceny imprezy
  - w terminie 39-25 dni od rozpoczęcia imprezy – 40 % ceny imprezy
  - w terminie 24-1 dni od rozpoczęcia imprezy – 60% ceny imprezy
  - w terminie poniżej 14 dni od rozpoczęcia imprezy potrąca się rzeczywiste koszty poniesione przez organizatora nie więcej niż 90 % ceny imprezy”;
2. „*Biuro może podwyższyć cenę imprezy tylko i wyłącznie w przypadku np. wzrostu cen transportu, kursu walut, usług hotelowych”;*
3. „*W przypadku nie wykorzystania wszystkich świadczeń lub przerwania imprezy leżący po stronie Uczestnika, biuro nie zwraca nie wykorzystanych świadczeń pobytu”;* które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 89, 212, 1042).

i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134 poz. 939) w związku ze stwierdzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w pkt I niniejszej decyzji

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Marka Leszczyńskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą **Biuro Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie, karę pieniężną** w wysokości **506,73 zł (słownie: pięćset pięćdziesiąt sześć złotych 73/100)**, płatną do budżetu państwa.

UZASADNIENIE

W związku z działaniami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub organ antymonopolowy) związanymi z kontrolą wzorców umownych stosowanych przez organizatorów turystyki, Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy przeprowadziła czynności kontrolne dotyczące działalności Marka Leszczyńskiego, prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie (dalej: Marek Leszczyński). Prezes Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalił, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa, uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym – Postanowieniem Nr 122/2008 z dnia 25 kwietnia 2008r. – Prezes Urzędu wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Marka Leszczyńskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na zamieszczeniu we wzorcach umownych postanowień umownych o następującej treści:

1. „*Biuro ma prawo do potrąceń z wpłat Uczestnika, jeżeli uczestnik nie weźmie udziału w imprezie:*
  - w terminie powyżej 40 dni od daty rozpoczęcia imprezy – 20% ceny imprezy
  - w terminie 39-25 dni od rozpoczęcia imprezy – 40 % ceny imprezy
  - w terminie 24-1 dni od rozpoczęcia imprezy – 60% ceny imprezy
  - w terminie poniżej 14 dni od rozpoczęcia imprezy potrąca się rzeczywiste koszty poniesione przez organizatora nie więcej niż 90 % ceny imprezy”;
2. „*Biuro może podwyższyć cenę imprezy tylko i wyłącznie w przypadku np. wzrostu cen transportu, kursu walut, usług hotelowych”;*
3. „*W przypadku nie wykorzystania wszystkich świadczeń lub przerwania imprezy leżący po stronie Uczestnika, biuro nie zwraca nie wykorzystanych świadczeń pobytu”;*

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 89, 212, 1042).

Pismem z dnia 19 maja 2008 r. Marek Leszczyński ustosunkował się do zarzutów przedstawionych przez Prezesa Urzędu. Przedsiębiorca wskazał, iż wzorce umowne stosowane przez MARKPOL TOUR zostały zmienione zgodnie z wytycznymi Prezesa Urzędu, jednocześnie przedstawił poprawiony wzorec, który de facto nadal zawierał klauzulę abuzywną dotyczącą pobierania ryczałtów w przypadku rezygnacji konsumenta z udziału w imprezie turystycznej. Wraz z pismem z dnia 23 czerwca 2008r. skarżony przedsiębiorca przedstawił poprawiony wzorec umowny, z którego całkowicie wyeliminowano kwestionowane przez organ antymonopolowy postanowienia umowne.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Strona postępowania:

– Marek Leszczyński jest przedsiębiorcą wpisanym do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy Ostróda pod nr 13/2002 (rejestracji dokonano dnia 6 lutego 2006 r.).

Przedmiotem działalności jest m.in. działalność organizatorów turystyki.

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, karta 8)

Jest ponadto organizatorem turystyki wpisanym jest do Rejestru Organizatorów i Pośredników Turystycznych Wojewody Warmińsko - Mazurskiego pod numerem 131.

(dowód: zaświadczenie Nr rej 7/2006, karta 7)

2. W związku z prowadzoną działalnością, Marek Leszczyński wprowadził do obrotu i stosuje wzorzec umowny, który m.in. zawierają postanowienia umowne o treści:

1. *„Biuro ma prawo do potrąceń z wpłat Uczestnika, jeżeli uczestnik nie weźmie udziału w imprezie:
- w terminie powyżej 40 dni od daty rozpoczęcia imprezy – 20% ceny imprezy
- w terminie 39-25 dni od rozpoczęcia imprezy – 40 % ceny imprezy
- w terminie 24-1 dni od rozpoczęcia imprezy – 60% ceny imprezy
- w terminie poniżej 14 dni od rozpoczęcia imprezy potrąca się rzeczywiste koszty poniesione przez organizatora nie więcej niż 90 % ceny imprezy”;*
2. *„Biuro może podwyższyć cenę imprezy tylko i wyłącznie w przypadku np. wzrostu cen transportu, kursu walut, usług hotelowych”;*
3. *„W przypadku nie wykorzystania wszystkich świadczeń lub przerwania imprezy leżący po stronie Uczestnika, biuro nie zwraca nie wykorzystanych świadczeń pobytu”;*

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 89, 212, 1042).

(dowód: karta 6)

3. Przedstawiony w toku niniejszego postępowania, wzorzec umowny Biura Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie, został zmieniony zgodnie z wytycznymi Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Marek Leszczyński nie wykazał jednak zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dla stwierdzenia zaniechania stosowania niedozwolonych postanowień umownych niezbędne jest bowiem wykazanie, iż nowy wzorzec został wprowadzony do obrotu, min. poprzez aneksowanie umów zawartych z konsumentami przy użyciu kwestionowanego w niniejszym postępowaniu wzorca umownego. Zgodnie z art. 27 ust 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ciężar udowodnienia okoliczności zaprzestania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów spoczywa na przedsiębiorcy.

(dowód: pisma skarżonego przedsiębiorcy, karta 20 – 24, karta 28)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy *o ochronie (...)* jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Marka Leszczyńskiego. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż *„Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”*, natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 określa, iż *„Przez*

praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeksu postępowania cywilnego. (...).”

Do stwierdzenia praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.ik. obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że wyżej wymienione, zakwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy wzorca umownego stosowanego przez Marka Leszczyńskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży MARKPOL TOUR w Ostródzie przy zawieraniu umów o zorganizowanie imprezy turystycznej, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* między innymi pod pozycjami: 89, 212, 1042.

Ad I

W wyroku z dnia 21 kwietnia 2004r. (sygn. akt XVII Amc 65/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod pozycją 89 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o treści: *„W przypadku rezygnacji Klienta z wczasów BT Bratniak potrąca z opłat wniesionych przez Uczestnika: opłata manipulacyjna w wysokości 50 zł od każdego rezygnującego klienta 30% ceny w przypadku rezygnacji w okresie od 45 do 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 50% ceny w przypadku rezygnacji w okresie od 30 - 15 dni przed rozpoczęciem imprezy 90% ceny w przypadku rezygnacji w okresie krótszym niż 15 dni przed rozpoczęciem imprezy”*. Zarówno postanowienie wzorca o treści: *„Biuro ma prawi do potrąceń z wpłat Uczestnika, jeżeli uczestnik nie weźmie udziału w imprezie: - w terminie powyżej 40 dni od daty rozpoczęcia imprezy, - 20% ceny imprezy, - w terminie 39-25 dni od rozpoczęcia imprezy - 40 % ceny imprezy, - w terminie 24-1 dni od rozpoczęcia imprezy - 60% ceny imprezy, - w terminie poniżej 14 dni od rozpoczęcia imprezy potrąca się rzeczywiste koszty poniesione przez organizatora nie więcej niż 90 % ceny imprezy”* jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 89 stanowi niedozwolone postanowienie, o którym mowa w art. 385³ pkt 12 k.c., albowiem wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie niespełnione w całości bądź w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Zgodnie z brzmieniem cytowanych postanowień organizator ma prawo zatrzymać część, a nawet prawie całość (90%) świadczenia spełnionego przez konsumenta w sytuacji, gdy sam zostaje zwolniony z wykonania świadczenia wzajemnego. Tego typu zapisy powodują sprzeczne z zasadą ekwiwalentności świadczeń nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków stron umowy.

Ponadto niniejsze postanowienia stanowią również niedozwoloną klauzulę zdefiniowaną w art. 385³ pkt 16 k.c., albowiem nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z wykonania umowy. Obowiązek zapłaty ustalonej ryczałtowo sumy na wypadek rezygnacji z umowy został - zgodnie z brzmieniem tych postanowień - nałożony wyłącznie na konsumenta. Powoduje to zabronioną w obrocie konsumenckim asymetrię w rozkładzie obciążeń stron, wynikających z faktu wypowiedzenia umowy. W efekcie ryzyko związane z wykonaniem umowy zostało przerzucone na konsumenta.

W ocenie Prezesa Urzędu oraz w świetle wyżej przedstawionego orzecznictwa przedsiębiorca ma prawo do potrącenia kosztów w przypadku rezygnacji konsumenta z usługi. Jednakże kwota podlegająca potrąceniu powinna zostać ustalona w oparciu o indywidualne rozliczenie z konsumentem, z uwzględnieniem rzeczywistej straty poniesionej przez przedsiębiorcę.

Z uwagi na powyższe należy uznać, iż zarówno przytoczone postanowienie z rejestru jak i kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis są tożsame. Bez znaczenia przy tym pozostają różnice w zapisach wynikające z użytych sformułowań i wyrazów, które nie wpływają na wykładnię klauzuli.

W wyroku z dnia 27 października 2004r. (sygn. akt XVII Amc 67/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod poz. 212 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o treści: *„NATURA TOUR” zastrzega sobie możliwość zmiany ceny w przypadku znacznego wzrostu kursu walut w stosunku do złotego, decyzji władz administracyjnych mających wpływ na wysokość cen (np. podatki, koszty transportu itp.)”*. Zarówno postanowienia wzorca o treści: *„Biuro może podwyższyć cenę imprezy tylko i wyłącznie w przypadku np. wzrostu cen transportu, kursu walut, usług hotelowych”* jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 212, stanowią praktykę niedozwoloną. Cytowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i stanowią niedozwolone postanowienie, o którym mowa w art. 385³ pkt 19 k.c., albowiem przewidują wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia.

Niewątpliwie cena imprezy turystycznej należy do istotnych cech świadczenia organizatora turystyki, a zatem może zostać zmieniona przez niego tylko z ważnych przyczyn. Zamknięty katalog przyczyn, uprawniających do podwyższania ceny imprezy turystycznej, zawiera art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach turystycznych (tekst jednolity: Dz. U. 2004 Nr 223 poz. 2268). Przepis ten stanowi, iż *„cena ustalona w umowie nie może być podwyższona, chyba że umowa*

wyraźnie przewiduje możliwość podwyższenia ceny, a organizator turystyki udokumentuje wpływ na podwyższenie ceny jednej z następujących okoliczności: wzrostu kosztów transportu; wzrostu opłat urzędowych, podatków lub opłat należnych za takie usługi, jak lotniskowe, załadunkowe lub przeładunkowe w portach morskich i lotniczych; wzrostu kursów walut". Ponadto, w okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona. W konsekwencji zastrzeżenie zmiany ceny może prowadzić do przerzucenia przez organizatora na konsumentów ryzyka gospodarczego i dodatkowych kosztów wynikających z nieprzewidzianych przez niego sytuacji, których nie uwzględniono w kalkulacji kosztów imprezy.

Z uwagi na powyższe należy uznać, iż zarówno przytoczone postanowienie z rejestru jak i kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis są tożsame. Bez znaczenia przy tym pozostają różnice w zapisach wynikające z użytych sformułowań i wyrazów, które nie wpływają na wykładnię klauzuli.

W wyroku z dnia 28 grudnia 2006r. (sygn. akt XVII AmC 161/05), Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowne, w brzmieniu: „Organizator nie dokonuje zwrotu świadczeń, które nie zostały wykorzystane w pełni z przyczyn leżących po stronie uczestnika np. skrócenie pobytu, rezygnacja z części lub całości programu, spóźnienie na miejsce zbiórki itp.” – vide pozycja 1042 rejestru. Zarówno postanowienie wzorca o treści: „W przypadku nie wykorzystania wszystkich świadczeń lub przerwania imprezy leżący po stronie Uczestnika, biuro nie zwraca nie wykorzystanych świadczeń pobytu” jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1042 kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i stanowią niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385³ pkt 12 k.c., albowiem wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z wykonania umowy.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż w zapisach tych nie są brane pod uwagę okoliczności niewykorzystania świadczenia przez konsumenta, a możliwe są przecież sytuacje, iż konsument nie będzie mógł wykorzystać danego świadczenia z przyczyn od niego niezależnych (np. z powodu choroby). Ponadto należy mieć na uwadze, iż niewykorzystanie świadczenia przez danego klienta nie zawsze wiąże się ze stratą dla organizatora (np. ze świadczenia skorzysta inny klient, który wniesie stosowną opłatę).

Cytowane postanowienia wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi opłaty za świadczenia, które nie zostały przez niego wykorzystane, tym samym pozbawiają konsumenta możliwości zwrotu kwoty za niewykorzystane świadczenie objęte umową. Cena imprezy jest sumą opłat za poszczególne świadczenia realizowane na rzecz klienta. W przypadku niewykorzystania przez konsumenta któregośkolwiek ze świadczeń, organizator nie realizując tego świadczenia albo oszczędza z powodu niewykonania świadczenia kwotę wpłaconą przez klienta, albo odzyska jakąś część kosztów jakie planował ponieść na realizację tego świadczenia.

W związku z powyższym analiza porównawcza kwestionowanych zapisów umownych z klauzulami wpisanymi do rejestru wskazuje na jednoznaczność porównywanych treści, której nie naruszają odmienności w zakresie użytych sformułowań i wyrazów.

Zgodnie z powyższym wykazano, iż kwestionowane postanowienia umów mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy umów są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji tej decyzji.

Ad II

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie (...) przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W pkt I niniejszej decyzji stwierdzono stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych szczegółowo powyżej. Praktyki te polegają na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone poprzez zamieszczenie we wzorcach umownych następujących zapisów: „Biuro ma prawo do potrąceń z wpłat Uczestnika, jeżeli uczestnik nie weźmie udziału w imprezie: - w terminie powyżej 40 dni od daty rozpoczęcia imprezy – 20% ceny imprezy, - w terminie 39-25 dni od rozpoczęcia imprezy – 40 % ceny imprezy, - w terminie 24-1 dni od rozpoczęcia imprezy – 60% ceny imprezy, - w terminie poniżej 14 dni od rozpoczęcia imprezy potrąca się rzeczywiste koszty poniesione przez organizatora nie więcej niż 90 % ceny imprezy”; „Biuro może podwyższyć cenę imprezy tylko i wyłącznie w przypadku np. wzrostu cen transportu, kursu walut, usług hotelowych”; „W przypadku nie wykorzystania wszystkich świadczeń lub przerwania imprezy leżący po stronie Uczestnika, biuro nie zwraca nie wykorzystanych świadczeń pobytu”, które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 89, 212, 1042).

Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Okoliczność, że sporne zapisy zamieszczono we wzorcach umownych powoduje, że zostają one konsumentom narzucone.

Powyższe okoliczności uzasadniają nałożenie w niniejszym przypadku kary, o jakiej mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokości wartości przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007r. Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2007r. – 25 336,60 zł - ustalono na podstawie złożonych dokumentów (dowód: karta 51 - 56).

Ustawa nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców. W art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przykładowo jedynie wskazano, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ponadto orzecznictwo wskazuje, że w przypadku ustalania kar przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 27.06.2000 r., sygn. akt I CKN 793/98 LexPolonica nr 390244).

Przy nakładaniu kary, uwzględniono fakt, iż przedsiębiorca aktywnie współpracował z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku niniejszego postępowania. Marek Leszczyński podjął działania mające na celu zaprzestanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez wprowadzenie we wzorcu zmian zgodnie z wytycznymi Prezesa Urzędu, które dostosowały wzorzec do aktualnie obowiązujących wymogów prawnych poprzez wyeliminowanie kwestionowanych zapisów. Okoliczności te należy poczytać jako łagodzące.

Na wysokość kary w przedmiotowej sprawie miał wpływ zawodowy (profesjonalny) charakter prowadzonej przez Marka Leszczyńskiego działalności na rynku usług turystycznych oraz fakt stosowanie niedozwolonych klauzul, pomimo jawności Rejestru. Jako okoliczność obciążającą potraktować należy szczególnie dotkliwy dla konsumentów charakter zakwestionowanych postanowień, które bezpośrednio naruszają ekonomiczne interesy konsumentów poprzez wyłączenie zwrotu opłat za niewykorzystane świadczenia oraz nałożenie wyłącznie na konsumenta obowiązku zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z umowy.

Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie 506,73 zł (słownie pięćset sześć złotych 73/100), co stanowi 2% przychodów osiągniętych przez przedsiębiorcę w 2007r.

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy

Otrzymują:

- 1. Marek Leszczyński**
Biuro Podróży MARKPOL TOUR
Pl. Tysiąclecia 1
14-100 Ostróda
2. a/a